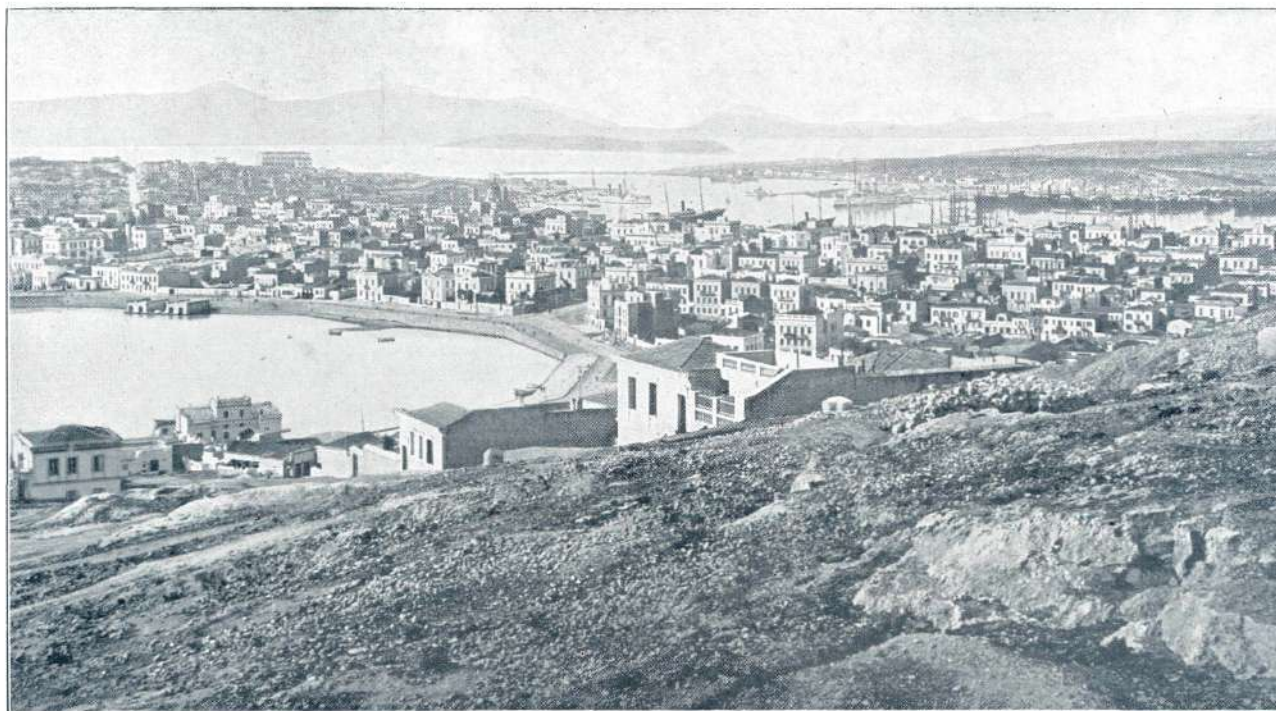

OTOK SALAMIS

Jakoba Alešovca: **Izbrani spisi**. I. zvezek. Kako sem se jaz likal. I. del. Ljudska knjižnica, 9. zvezek. V Ljubljani 1910. Založila Katoliška Bukvarna. Cena broš. K 1'20, vez. K 2'—.

Jako pereče je vprašanje vzgoje našega inteligentnega naraščaja. Slovenska inteligenca, kolikor je imamo, je skoraj brez izjeme izšla iz ljudstva, pa tudi sedaj potrebuje ona in dobiva še vedno svežih dotokov iz ljudskih množic. Naša inteligenca je sterilna tudi v tem oziru, da producira jako malo inteligentnega naraščaja. Težka in trnjeva je pot, po kateri pride sin delavca ali kmeta do višje izobrazbe. Mnogo zahteva ona žrtev od staršev, sorodnikov in vzgojiteljev, mnogo pa tudi od dijaka samega in to ne samo žrtev telesnih in umstvenih sil in naporov, žrtev srčnih nagnenj in prijetnosti mladih let, ampak najbolj tragične so še neke druge vrste žrtve, ki uničijo mnogo mladih eksistenc.

Na tej dolgi in borb prenapolnjeni poti pride mladenič neprenehoma v kolizije med tem, kar je videl doma in doživel doslej na sebi, in se med novimi nazori, idejami in načinom mišljenja, ki se mu vsiljuje v tujem ozračju na poti življenja. Koliko mladih velenadarjenih sil opeša na poti in obnemore v teh bojih, koliko jih izgubi ves idealizem svoje mladosti, vso svežost duha, ves krepki realizem, katerega so prinesli z doma, ter postanejo slednjič samo suhoparni filistri, katerih edini vzor — kos belega kruha in še kaka druga prijetnost življenja. Mnogo krepkih narav se prebije skozi te boje in doseže slednjič svoj namen, da se povzpne do stališča akademične izobrazbe. Toda ko bi se morali sedaj vrniti med narod in mu pričeti vračevati, kar so od njega dobili, zapazijo, da se je odprl med njimi in med narodom globok prepad, čez katerega

ne pelje nobena brv. Narod jim je postal tuj in oni njemu. Hoteli bi delati za narod, toda izgubili so vse stike z njim, izluščili so se popolnoma iz narodne skorje in zato ne morejo v življenju dobiti več tal in podlage za plodonosno delo med narodom.

Hvaležen predmet pisatelj bi bil, opisovati te boje in nasprotja, trnjevo pot slovenskega mladeniča do izobrazbe in boj med domačim duhom in tujim vplivom. Ta predmet se je doslej v našem slovstvu obravnaval še jako malo. Med najzanimivejše proizvode te vrste spada Alešovčev: *Kako sem se jaz likal*. Pisatelj opisuje samo svoje lastne doživljaje, opisuje bujno in sveže, z velikim humorjem, toda predmet sam je tragičen, da bi človek zaplakal. „Povest slovenskega trpina“ je napisana slovenskemu narodu „v pouk in zabavo“, predvsem pa v pouk in v resen opomin. Čitala se bo gotovo z zanimanjem od nadebudnega dijaka in od resnega možaka, naj bi pa tudi vzbudila pozornost širokih krogov slovenskih na žalostno dejstvo, kako nam na poti življenja propada naš inteligentni naraščaj, in vzdramila slovenske rojake, da se odločno zavzamejo za mladino in pomagajo ozdraviti krvavečo rano našega naroda.

Dr. L. L.

Anton Medved: **Kacijanar**. Tragedija v petih dejanjih. Ljubljana 1910. Založila Katoliška Bukvarna, str. 128. Cena broš. K 1'40, vez. K 2'40.

Za božične praznike smo prejeli Medvedovo tragedijo „Kacijanar“, predelano in popravljeno. Marljivo je rabil pisatelj dleto in pilo, ni štedil časa in truda, da bi nam podal delo dovršeno. Stari rek: „Nonum prematur in annum“ velja še vedno. Resničen slovstven umotvor mora biti ne samo plod genija in navdahnjenja, ampak tudi delo časa in truda. O Medvedu znamo, da ne daje reči lahkomisljeno iz rok. Skrbno in mar-